

მცენარეების გავრცელების გზები.

ბიოლოგიის პროექტი ლ.ქიტიაშვილი

მასწავლებელი ნ.ბითაძე

როგორ დავიცვათ მცენარე გაფუჭებისაგან და როგორ ვრცელდება მცენარის თესლები.

როგორ ვრცელდება თესლი მცენარეებში.

- სათესლე მცენარეები, სპერმატოპიტები (ლათ. *Spermatophyta*) - უფრო მაღალი მცენარეები, თესლი იზრდება და ვრცელდება. შედის შიშველი და შემოდის (ე.წ. აყვავებული მცენარეები).
- სათესლე მცენარეებში, გენერაციური ბრუნვა არ არის გამოხატული; გამეტაფიტი (სქესის თაობა) ძალიან გადაგვარებულია და ხდება სპოროფიად (სქესის თაობად). თესლის გამრავლებად ითვლება მცენარეების პროგრესირებადი ადაპტაცია თესლის გამრავლებისთვის. ევოლუციური პროცესში სათესლე მცენარეები მიიღეს სპორული მცენარეებისგან, რაც გამოიხატება მათი და უფრო მაღალი სპორული მცენარეების რეპროდუქციული ორგანოების ჰომოლოგიით. ტიპური სათესლე მცენარეების წინაპრები შესაძლოა გადაშენდნენ პრიმიტიული თესლის ლიქპოდოუმებსა და გვიმრებს. ნერგები მცენარეების დიდი ჯგუფია. სახეობა გაცილებით დიდია ვიდრე სპორული მცენარეები, მნიშვნელოვანია დედამინაზე მცენარეულობის შექმნისა და ადამიანის საქმიანობაში. ადრე, როდესაც ისინი ჯერ კიდევ არ იცოდნენ მცენარეების სქესობრივი პროცესის, სათესლე მცენარეების, სპორული მცენარეების შესახებ - ე.წ. საიდუმლო ქორწინებებისგან განსხვავებით, მათ განქორწინებას უწოდებდნენ

მცენარეების დაცვის შესახებ.

- ყველა სხვა ცოცხალი არსების მსგავსად, მცენარეები ცხოვრობენ პოტენციურად მტრულ გარემოში. თესლის გაღვივების მომენტიდან ისინი იწყებენ ბრძოლას სხვა მცენარეებთან ადგილის, სინათლის, წყლისა და მინერალური ნივთიერებებისთვის. ბაქტერიები, პარაზიტული სოკოები, მწერები, ნემატოდები და სხვა პათოგენები და მავნებლები თავს ესხმიან ახალგაზრდა, სუსტ აღმონაცენებს. როდესაც მცენარეები წამოიზრდებიან, ასეთ მტრებს კიდევ ემატებათ მცენარეებით მკვებავი ყოველგვარი ცხოველები. გადარჩენისა და სასიცოცხლო ციკლის დასრულების შესაძლებლობისთვის, მცენარეებს ევოლუციის პროცესში უნდა აღეჭურვათ თავი სხვადასხვა დამცავი მექანიზმებით, რომლებიც საშუალებას მისცემდა მათ პათოგენებისა და მავნებლებისგან თავის დაღწევას, ან მათ დაფრთხობას. უდავოა, ველურ ფორმებს ამაში მონიწივე ადგილი აქვთ, ხოლო კულტურულ მცენარეებს, რომლებიც გამოყვანილია ადამიანის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებისთვის, ასეთი დამცავი მექანიზმები ხშირად არ გააჩნიათ, ადამიანი კი მათ დაცვას საკუთარ თავზე იღებს. ამ მიზნით ის იყენებს სხვადასხვა მეთოდს, რომელიც მცენარეებს გადარჩენასა და სიმწიფის მიღწევამდე ეხმარება: ამ საქმეში მთავარ როლს თამაშობს სხვადასხვა ქიმიური პრეპარატი.

სამკურნალო

მცენარეები

აბზინდა სამკურნალო მცენარე იზრდება | მეტრამდე.

სამკურნალო მცენარე სამფერა ია.

სამფერა ია.

- მუქი სხივები ყვავილის შუა ფონიდან ჩნდება, როგორც სხივები. ყვავილის ლამაზი ფორმა და უცნაური შეღებვა თავიდანვე მიიპყრო საყვარლების ყურადღება.
- შემდეგ მათ დაიწყეს ბაღებში დეკორატიული ჯიშების დარგვა, რაც განსხვავდებოდა ზომითა და ფერით. ასზე მეტი ხნის განმავლობაში, სელექციონერებმა მიაღწიეს მნიშვნელოვან წარმატებებს.

BLACKBIRD შავი ჩიტი სამკურნალო მცენარე.

- Blackbird არის მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე ლიპოსას ოჯახიდან, რომლის ვერტიკალური ფესვი 50-150 სმ-ია. ფუძეთა აღმართი, მარცხენა ზედა ნაწილში, მწვანე ან მონითალო-მენამული, ოთხნახნაგოვანი და ღრუ. ფოთლები მოყვითალოა, საპირისპიროდ, ღეროვანი მცირე ზომისაა. მუქი ან ღია მწვანე, ნაცრისფერიდან ქვემოთ. ყვავილები პატარა, ვარდისფერია, ღეროს ბოლოს ქმნის ყვავილოვანი ყვავილი. ყვავილები მონყობილია მწკრივების ფოთლებით, ფოთლის არეში. ნაყოფი შეიცავს ოთხი თესლის შემცველ თესლს. შავი ყვავილი ყვავილობს ივნის-ივნისში, ნაყოფი მწიფდება ივლის-აგვისტოში.

დასასრული

ბიოლოგია პროექტი. მცენარის თესლის გავრცელების საშუალებები და სამკურნალო მცენარეები. ლ.
ქიტიაშვილი

მასწავლებელი ნ.ბითაძე